

Žibūrys

LAIKRAŠTIS ANYKŠČIŲ KRAŠTO ŽMONĖMS

1992 M. GEGUŽĖS MĖN. Nr. 4. (18)

AKCENTAI

BIRŽELIO 1-OJI — TARPTAUTINĖ VAIKŲ GYNIMO DIENA

Pasakyk TAIP— išgelbėsi Lietuvą

Pirmiausia išsiaiškinkime tai, kas gali turėti lemiamos reikšmės tolimesniam mūsų tautos gyvenimui. KAS TAI YRA REFERENDUMAS? — Piliiečių nuomonės išsiaiškinimas balsavimo būdu itin svarbiais klausimais. Kokie šiuo metu Lietuvai svarbiausi klausimai?

— Dėl Prezidento institucijos atstatymo.

— Dėl buvusios SSRS kariuomenės besąlygiško ir neati-dėliotino išvedimo iš Lietuvos Respublikos teritorijos 1992 metais ir žalos Lietuvai atlyginimo.

Koks Lietuvos visuomenės ir AT deputatų požiūris šiais klausimais? — Daug kuo skirtingas, kai kur net priešingas tarp kairiųjų („Tautos pažangos“, „Centro“, „liberalų“, „lenkų“, „LDDP“ ir jų rėmėjų visuomenėje) ir dešiniųjų. KAIP TAI PASIREISKIA? — Pasiūlymo referendumui atkurti Prezidento instituciją ir reikalavimo išvesti svetimą kariuomenę iniciatyva priklauso Sąjūdžiui, dešiniuosius visuomenės ir parlamento jėgoms. Jos deda visas pastangas, kad tai įvyktų, ir tiki Lietuvos žmonių sąmoningumu, pilietiškumu, patriotizmu.

Tuo tarpu ta visuomenės dalis, kuri nenorėjo ir nenori Lietuvos nepriklausomybės, kuri prarado valdantiąją padėtį, patogias minkštas kėdes, „karaliukų“ postus, kurios ideologija bankrutavo, o kerštingos pranašystės, kad Lietuva pražūs, dar neišsipildė, ta visuomenės dalis drumsčia vandenį kaip beįgali ir žvejoja turtus, siekia asmeniškos gerovės, krauna kapitalą... Naudodamasi pereinamuoju laikotarpiu patiriamais sunkumais, žmonės kiršina, dezinformuoja, silpnindviusius pajungia savo interesams, užsiundo plūsti, neapkęsti, kad nukreiptų jų dėmesį nuo savo juodų darbų. Beje, panašus vaizdas išryškėjo ir parlamente, nors tai ir absurdiška — jis gi išrinktas ne atspindėti visuomenės dalies pakrikimą, o jį stabilizuoti, rodyti kryptį, dirbti ir vesti. Deja, šitos šventos pareigos jis jau nebeatlieka.

KODEL? — Pasikeitė politinių jėgų santykis. Atsirado nauja dauguma. Buvusi dauguma išsiferencijavo: kai kas neatsispyrė gundymui nauda, kai kas tapo ministras, kai kas demaskavosi, kai kam išblėso idealizmas, patriotizmas, kai kam morali politika pasirodė per sunki našta. Šitaip pasipildė kairė, kuri kasdien drąsėja ir įžūlėja. Padau-gėjo obstrukcijos (sąmoningo kenkimo darbai), demagogijos, net cinizmo, pastangų pakirsti dabartinės vadovybės ir vyriausybės autoritetą, surišti joms rankas, apriboti veiklą. Prezidento institucija, ypač su pakankamais Prezidento įgaliojimais, naujai daugumai nepageidautina. Iš pradžių buvo kategoriškas priešingumas. Surinkus pakankamai piliiečių parašų, buvo net komiški bandymai jų nepripažinti. Pas-kelebus Referendumą — nauja demagogija: atseit, mes ne prieš Prezidentą, bet tik ne dabar. Kąkada, kai bus priimta nauja konstitucija.

O KODEL KONSTITUCIJA IKI ŠIOL NEPRIIMTA? — Dėl tų pačių nesutarimų dėl Prezidento institucijos, Prezidento įgaliojimų, valstybės valdymo formos — parlamentinė (seimokratinė) ar prezidentinė Respublika.

K. Lapinsko vadovaujamos komisijos dauguma pateikė konstitucijos projektą, kuris įtvirtina kuo mažesnes prezidento teises bei įgaliojimus, palieka galimybę grupuočių bei frakcijų savivalei, seimokratiškai. Toks projektas ir yra daugumos priimtas su netolerancija kitoms pasiūlomoms. (Sąjū-džio, komisijos grupės, liberalų projektai). Visuomenei svarstyti turėtų būti pateikti nors du alternatyvūs projektai. Naująją konstituciją turėtų priimti mūsų visų išrinktas Seimas vietoj dabartinės, jau nesugebančios konstruktyviai dirbti Aukščiausiosios Tarybos. Tačiau kairieji skuba įtraukti į birželio 14-osios referendumą savo žalią, paskubom sukurtą, visuomenės nesvarstytą projektą vien todėl, kad, jeigu būtų priimtas, jis sumenkintų, o gal ir visai panaikintų gegužės 23 d. referendumą priimtą Lalkinojo įstatymo pataisas ir papildymus. Norėdami to pasiekti, kairieji visai priešinosi referendumų sujungimui birželio 7 d. Siūlydami dvigubą referendumą birželio 14-ąją, jie tikisi, kad piliiečiai gausiai atėję balsuoti dėl svetimos kariuomenės išvedimo, balsuos ir už jų konstituciją. Tad, žmonės, būkime budrūs!

(NUKELTA I 2 P.)

Stasio Krasausko autocinkografija „Rankos“.

ŽVILGSNIS

DAINOS ir eilėraščių posmai, laiški, telegramos, gražiausi žiedai, pamokslai, šv. Mišių auka, atminimo žvakė šviesa — viskas gegužės pirmąjį sekmadienį gyvoms ir mirusioms Motinoms. Tai jų pagerbimo ir džiaugsmo diena. Be abejo, ne visos džiaugėsi ir jautėsi laimingos. Gėlė širdis toms, kurių vaikai negalėjo atėiti pasveikinti iš anapus. O gal dar skaudžiau buvo patirti gyvu vaikų užmaršį, abejingumą, šiurkštumą ar net užgaulia nepagarbą. Liūdna turėjo būti, jei jos dar sugeba žmoniškai jausti, ir toms, kurios pasinaudojo brangiausia teise — dovanot gyvybę, bet netapo Motinomis, nes jų atstumtieji, pamestieji vaikai svetimas moteris šaukia MAMOS vardu. Bet... ką pašauks jie birželio pirmąjį sekmadienį TĖVO vardu?

Atgimsta tradicija švęsti ir Tėvo dieną. Ar pažadins ji gili suvokimą pareigos, vyriškos savivarbos, atsakomybės, savosios paskirties šeimoje ir visuomenėje, santykiuose su moterimi ir vaikais, sąmonėje ir širdyse tų, kurie lengvabūdiškai, egoistiškai paneigė paties Kūrėjo per Adomą skirtą užduotį — būti pirmuoju pradų pašaukiant gyvybę ir atsakyti už jos būlį ir būlį, tapli tvirtu šeimos kamieniu, kurio „paskirtis yra įsitvirtinti žemėje ir šaknimis surastą vandenį ir maistą perleikiti lajai — moteriai motinai ir vaikams — kad galėtų žaliuoti, žydėti ir duoti vaisių“ (P. Plumpa „Adomo medis“).

Krikščionių bažnyčia visada akcentavo vyro ir moters

prigimties, paskirties ir pareigos skirtības. O to sumaišymą laikė ir laiko šeimos ir visuomenės nelaime, vyriškojo ir moteriškojo prado išsigimimu.

Popiečiaus Pijaus XI enciklikoje rašoma: „Būtina, bet kokia kaina pašalinti tą gėdingą reiškinį, kai moteris dėl skurdaus vyro uždario vira priversta išeiti iš na-

patiemis tapo nejauku, nes tris, o gal ir visus keturis kampos laikanti moteris nebėgi gerbti nepilnavertio vyro ir pripažinti jo autoritetą. O argi, neatliekant šeimos kamieno vaidmens, be žmonos ir vaikų pagarbos, dėkingumo, pasididžiavimo savo vyru ir tėvu galima būti šeimoje laimingu vyru? Tad gal reikią linkėti vi-

gyvenimas, kuris taip reikalingas vaikams. Dažnai mano atmintyje atgyja vaizdas: tėvas pareina iš laukų, dar jo nematai, tik girdi skambią dainą „Iš rytų šaulėlės saulelė tekėjo...“, o mes, keturi vaikai ir mama, stovime prie vartų ir laukiame (rašytoja Emilija Balionienė-Liegutė).

„Tėvas buvo mūsų šeimos siela. Visus jis, mus labai mylėjo, visiems vienodai buvo geras, visiems vienodai teisingas. Tačiau jo meilė nebuvo akla — mokėjo būti ir griežtas. Antraip juk penkiolikos vaikų nesudrausminsi (iš penkiolikos trys tapo kunigais). Visiems tėvams norėčiau palinkėti mūsų tėvo žodžiais:

— Savo gyvenimo rūmus statykime ant tvirto tikėjimo pagrindo, išmūrykime sienas iš gerų darbų ir dorybių, uždenkime stogą iš atgailos dvasios. Įstatykime langus, duris iš dešimties Dievo įsakymų, užkamšykime visus plyšius akių ir širdies valdymu, kad į mūsų sielą nepatektų nieko, kas nepatinka Dievui. Mūsų sielos rūmai tebūnie šildomi karšta malda, Dievo ir žmonių meile.“ (tėvas Antanas Gražulis)

Nelenka abejoti, kad šimtai tūkstančių dorų, pareigingų tėvų, išauginusių Tėvynę ir Dievui gražius vaikus, netgi likę našliais ir paaukoję jiems savo asmeninius interesus, susilaukia ir susilauks pačios didžiausios pagarbos ir meilės ne tik Tėvo dieną, bet ir visą likusį gyvenimą. Sveikiname ir dėkojame.

Gražina ONAIKYTĖ

Ką pašauksime Tėvo vardu

mu ieškoti apmokamo darbo“. Kitoje to paties popiečiaus enciklikoje skaitome apie moters, išvargtos iš namų židinio, nuskurdinimą: „Tai tiesiog vienas iš būdų iškreipti moterišką galvoseną, alinti iš moters motinystės orumą ir sugriauti šeimą“, nes, „moteris greitai tampa rūpesčių užguita vergė, su išlampytomis nervais, amžinai pavargusi, nebesugebanti būti nei motina, nei tuo labiau šeimos siela“ (P. Plumpa). Kad atsiranda nemaža „emancipuotų“ moterų, kurios tarsi protestuodamos ima niekinti šeimą, vengti motinystės arba ja piktnaudžiauti, didelė dalimi kalti vyrai, kaip tokios civilizacijos, visuomeninės santvarkos, socialinių ir moralinių santykių kūrėjai. Jie „išrado“ ir sovietizuotą šeimą, kurioje

siems grįžti į savo vietas, pakeičiant gyvenimo sampratą ir socialines, materialines, moralines sąlygas krikščioniškais pagrindais atsikuriančioje Lietuvoje?

„Motinos turi įgyti visas galimybes sugrįžti iš fabriko ir įstaigų į savo šeimas, kaip į šventovę. Vyras turi garantuoti visišką šeimos išlaikymą. Kuo vyrai būna vyriškesni, o moterys moteriškesnės, tuo tvirtesnis abipusis ryšys atsiranda jų santuokoje“ — taip kategoriškai brėžia str. „Adomo medis“ autorius perspektyva.

Be abejo, ne vien tai sukuris vyro ir tėvo autoritetą: reikia ir daugelio kitų moralinių savybių, dvasinių turtų ir charakterio bruožų, kad Jūsų, brangūs Tėvai, vaikai galėtų panašiai jausti ir kalbėti: „Kaip vaikystės šviesulys išliko gražus Tėvų su-

AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS DEPUTATO ŽODIS

Kodėl nepasitikima vietine valdžia?

Balandžio mėnesio pabaigoje apsilankius Kavarsko, Traupio, Troškūnų ir Viešintų apylinkėse ir susitikus su šių apylinkių viršaičiais, agrarinėmis komisijomis pirmininkais, laikiniais ūkių administratoriais, mokymo ir gydymo įstaigų vadovais, bažnyčių klebonais, deputatais ir gyventojais, tampa aišku, jog šiandien kaimo žmogui svarbiausia problema — kaip bus išdalinta žemė, vykdančią agrarinę reformą. Teisinių pažeidimų užfiksuota nedaug, matyt, todėl, kad žmonės nežino įstatymų ir kol kas negali nustatyti, ar pažeidinėjami įstatymai. O faktai, kai apcėniamas geranoriškumas, nepaisoma moralės, gana daug. Darosi aišku, kad kuriam laikui aprimus nesutarimams ir rietenoms, rudenį, kai vėl bus dalijama žemė, nesutarimai vėl iškils, įsiliepsnos. Krito į akis ir tai, kad kiekvienoje apylinkėje

vis kitaip interpretuojami įstatymai. Pavyzdžiui: 1) žemė atiduodama apsele ir dar duodama sėklos, už tai reikalaujant simbolinio mokesčio, o kitur daroma atvirkščiai; 2) vienuose ūkiuose išeinantys ūkininkai gauna mažai turto, kituose — gana daug. Štai Viešintų apylinkėje užfiksuoti trys atvejai, kai būsimieji ūkininkai gavo turto net iš dviejų ūkių. Keistas dosnumas, — pasakylų kiekvienas, jeigu nežinotų, kas ir kokie tie ūkininkai... 3) kai kurie agrarinės žemės reformos komisijų pirmininkai net nešneka apie žemės pardavinimą, o kiti jau dabar dalina žemę, aiškindami, jog būtent dabartiniai nuomininkai šią žemę pirkę ir t. t. Taip vyksta todėl, kad ne žmogus taikosi prie įstatymo, o įstatymas taikomas prie žmogaus (ir ypač prie to, kuris praeityje ir dabar daug gatėjo ir gali).

Nepaisant visokių trukdymų, kaimo žmogus pradeda jausti atsakomybę, nori būti žemės šeimininku. Štai Levačiškių, Traupio ūkių žemdirbiai, nors ir likę bendrovėse, reikalauja, kad laikinieji administratoriai rūpintųsi sėja, o ne vien tik savo asmeniniais reikalais, kad jie žūrėtų tvarkos. Ir tos kritiškos pastabos jau išsakomos „viršininkams“ į akis. Aišku, tų visų opų, kaimo žmogų jaudinančių problemų negali išspręsti Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatas, jas privalo spręsti rajoninė ir vietinė valdžia, vietos deputatai. Deja, faktai kalba, jog jai dažniausiai žiūrima abėjingai. Aukščiausiosios Tarybos deputatas, įsiklausęs į žmonių skundus, turi imtis juoti kai kurių, žemdirbiams nepalankių įstatymų pakeitimą, kaip, pavyzdžiui, dėl nekilnojamo turto gražinimo

termino pakeitimo, dėl problemų, susijusių su didelėmis skolomis praeityje, dabar atitekusioms naujoms bendrovėms, dėl paramos ūkininkams.

Nežiūrint susidariusių ekonominių sunkumų ir neklaušant tų balsų, kurie teigia, kad kaimo žmonės nesidomi politika, reikia pasakyti, jog daugeli kaimo gyventojų jaudina ir tai, kodėl taip nesiškaitoma su lėšomis ir laiku, rengiami du referendumai. Daug metų vargintas, alintas, niekintas valstietis atskiria grūdus nuo rėly ir politiniame mūsų gyvenime, linkęs viską pasverti, imtis atsakomybės. Vertėtų šito pasimokyti iš kaimo žmogaus ir mūsų politikams!

Aukščiausiosios Tarybos
deputato VIDMANTO
ZIEMELIO padėjėjas-
sekretorius SAULIUS
NEFAS

AKCENTAI

Pasakyk TAIP

(ATKELTA IŠ 1 P.)

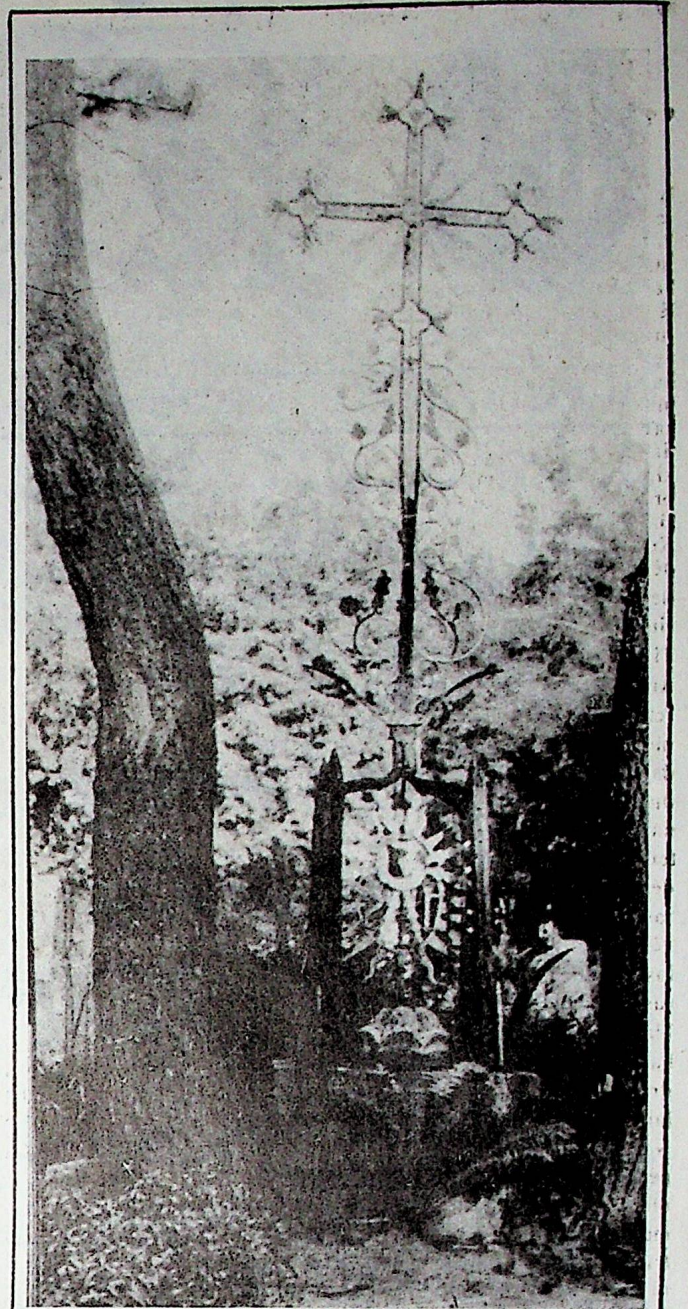
KODĖL ATSIDARAU DU REFERENDUMAI? — Todėl, kad naujoji dauguma norėjo ir tebenori kaip nors suklaidyti referendumui dėl Prezidento institucijos. Čia ir atsiskleidžia bjauri demagogija. Kiek verkšleno opozicija dėl išlaidų Referendumui, kiek gaudena, kad skursta valstybė ir žmonės, o lėšos švaistomos. Bet pažiūrėjęs Referendumui pateiktą antrą gyvybiškai Lietuvai svarbų klausimą — reikalavimą dėl svetimos kariuomenės išvedimo dar šiais metais, staiga tapome turtingi, galintys per mėnesį praveisti du referendumus. Nebegaila nei lėšų, nei laiko. Ir ne gėda nei savų žmonių, nei pasaulio. Tinka visos priemonės siekiant savo tikslo — sumenkinti, o gal ir sužlugdyti žmonių aktyvumą, nors ir apilėšiant valstybę ir tuos pačius žmones. Tinka net paleisti „skalikus“ tarp žmonių, kurie aiškintų, jog išleistas įstatymas, kad balsuoti tegali piliečiai iki 50 metų amžiaus (Rokiškio rajonas). Matyt, labiausiai bijoma pagyvenusių žmonių, kurie geriausiai atskiria, kas yra kas, aktyvumą. Ir nepatikės nei šia, nei kitomis nesąmonėmis. Jie žino, kad ir seniausios, ir ligotas turi teisę balsuoti netgi savo namuose, iš anksto pranešęs, kad pas jį atvyktų su balsadėže rinkimų komisijos įgaliotas asmuo.

KODĖL KAIRIOSIOS JEGOS TAIP STENGIASI KENKTI REFERENDUMUI? — Jos bijo, kad artimiausiu metu rinkėjų valia Lietuva netaptų nepriklausoma demokratine prezidentine valstybe, nors tokios yra dauguma Vakarų šalių. Ir niekas ten nešaukia apie diktatūrą, totalitarizmą, kaip kad mūsų opozicionieriai. Bet tai vėlgi demagogija. LDDP atstovai, paklausti, ką darys, jeigu žmonių dauguma pasakys „taip“ ir Lietuvai teks artimiausiu laiku rinkti Prezidentą, prisipažino aktyviai kelsią savo kandidatų. Jie nesivaržys būti diktatoriais jau ir be kabučių. Tai argi neaišku, kad ne valstybės struktūra, ne „demokratijai gresiantis pavojus“ juos jaudina, o tik troškimas sugrįžti į valdžią,

kurios neoficialiai ir šiomis sąlygomis turi iki valiai. Juk akivaizdu, kad TSKP — LKP — LDDP struktūra tebeveikia, išleidusi tokius čiuptuvus, kaip AF-as, Pažangos judėjimas, K. Prunskienės organizuoti socialliberalai, aiškiai įsinarplioję į kagėbistų „Kliugerio“ voratinklį, finansuojamą jo paties ir per jį patį. Tie čiuptuvai apraizgo ir dalies mūsų žmonių sąmonę, stumia juos į gal ir ne visada sąmoningą kėlimą Tėvynei kelią. Opozicija, matyt, nėra tvirtai įsiūkinusi, kad gali laimėti jos kandidatas, už tai ir priešinasi. O šiandieninė padėtis ją visai tenkina: užsitikrinusi persvarą parlamente, ji elgiasi kaip nori. Jau užblokavo ne vieną svarbų įstatymą ar nutarimą priėmimą. Triumfoja destruktivija, net cinizmas. „Balsuotojų kojomis“ atsirado ir prezidiume. Ir nėra kam nei sudrausti, nei nubauti, nei paleisti, nei atsiųsti deputatų atšaukti. Be įgaliojimų AT Pirmininkas negali sutramdyti sužulėjusios parlamento dalies. Argi tai daliai reikia Prezidento, jeigu dar nėra garantijos, kad juo taps savas?

KAS IR KAIP GALI PADĖTI LIETUVAI? — Tik visuomenės sąmoningumas, parodytas Referendume, padės išbristi iš tos balos, iš netvarkos, chaoso, kuris vis didėja. Mes gi — lietuviai, krikščionys — visada norėjome tvarkos ir harmonijos, visada pripažinome tiek bažnytinę, tiek pasaulinę valdžios hierarchiją. Mūsų neturi gąsdinti „tvirta ranka“, nes be jos demokratija virsta anarchija, o anarchija ypač pavojinga, kai „Hanibalas tebestovi už vartų“.

Gegužės 23 d. balsuosime ne už asmenis, o tik už konkrečius įstatymus (Jų projektai paskelbti „Lietuvos aidu Nr. 88“) — „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento“ ir „Dėl Lietuvos Prezidento institucijos ir dėl Lietuvos Respublikos Laiikinojo Pagrindinio Įstatymo pakeitimo ir papildymo“. Jeigu už juos bus pasakyta „taip“, iš karto jie pradės veikti. Prašome biuletenyje išbraukti „ne“, palikti „taip“, nes tokiu būdu pasisakysite prieš netvarką, anarchiją, prieš kolaborantų, nomenklatūrininkų, sabotuotojų, mafiozų savivalę.

Prieš pusšimtį metų Motinos dieną anykštėnai rinkdavosi į kapines pagerbti mirusių motinų. Gaila, kad dabartinėje nudvasintoje, sumaterialėjusioje visuomenėje atsisakoma taurinančių žmogaus sielą papročių.

Nuotraukoje matome vieną gražiausių Anykščių kapinių paminklų — kryžių, kurį nukalė, ornamentais išgrąžino Antanas Pacinskas iš Kiaušų kaimo (1917 m.). Augalinio ornamentų girliandose susipynę dviejų lietuvių tautos kultūrų atributai: pagoniškosios su žalčiais, dangaus kūnais, Saulės valtelėmis, Mėnuliu, žvaigždėmis ir krikščioniškosios su amžinos kančios, vilties ir prisikėlimo simboliu.

Valerija ŽEMAITYTĖ

IŠ SKAITYTOJŲ KŪRYBOS

Atsiklaupkime

Daugel žuvo mūsų brolių,
Daug išvarė iš namų.
Daugel atgulė jų tundroj
Nuo nežmoniškų skausmų.

O kiek guli jų žvyrynuose,
Kiek šiukšlynuos nuošaliuos,
Kiek pakrantėse upelių,
Užkasta kiek pakeliuos...

Atsiklaupkime ant kelių
Dėl negrįžusių tėvų.
Paprasykim Visagalį
Gelbėt šalį iš vargų.

ATGARSIAI

Politinių kalinių ir tremtinių žodis

Balandžio 9 d. Anykščiuose prie pasų tarnybos durų tremtiniai ir politiniai kaliniai organizavo piketą, kad pareikštų neimsią lietuviškų pasų iš tarnybos viršininkės Irenos Zalienės — buvusio saugumo šefo žmonos — rankų.

Žurnalistas T. Kontrimavičius, apie tai rašydamas „Aukštaitijos rytu“ Nr. 30, panaudojo lakia, bet užgaulą frazę: „Sunys loja, karavanas eina...“, kaip „ne itin besidominčių“ įvykiu anykštėnų namuose.

Politiniai kaliniai ir tremtiniai giliai susimąstė: kas tie „sunys“, kas tas neįvelkiamas „karavanas“, kaip „ne itin besidominčios“ perdavė savo nuomonę korespondentui?

Mes, politiniai kaliniai ir tremtiniai, balsevikmečiui kitaip ir nebuvome vadinami, kaip „banditai“, „fašistai“, o štai laisvoje Lietuvoje — „sunys“. Už ką? Kad „buvusiųjų karavaną“ norime pajudinti? Kur link eina tas karavanas? Iš rašinio potekstės ir autoriaus nuotaikos neatrodo, kad karavanas eity nuo scenos. Greičiau, kad ir „aplojamas“, yra įsitikinęs savo pergale. Tuo labiau tai paaiškėja, kai perskaitai pačios tarnybos viršininkės įžūlius žodžius, kad iš principo atsisakę jos paslaugų „galės gyventi ir su anais, tarybiniais...“ (pasais). Tai va

tokią ateitį siūlo saugumo teroro aukoms, o gal ir visiems Lietuvos žmonėms, darbuotoja, anksčiau prisiekusi LTSR ir užsitarnavusi kapitonu laipsnį, o dabar besigirianti: „Aš daviau priesaiką Lietuvos Respublikai, esu Lietuvos pilietė“. Bet mes nežinome, kuri priesaika svarbesnė buvusiai milicijos kapitonei ir todėl norime Lietuvos Respublikos pasus gauti iš visiškai patikimų rankų. Tai mūsų moralinė, pilietinė ir politinė teisė, kurią autorė Angelė Baltušienė straipsnyje „Nejaugi vėl kartojasi istorija?“ vadiną purvina: „Paso atėjimas į mūsų šeimas neturi būti supurvinatas grupelės neatsakingų ir negalvojančių veiksmams“ („Anykšta“, Nr. 30).

Taigi, mes ne tik „sunys“, bet dargi ir „purvinai“. Šitaip tapome pagerbti dviejų korespondentų už tai, kad siūlėme, siūlysiame ir reiklausime I. Zalienė, pasų skyriaus viršininkei, pakeisti darbą ir sėkmingai darbuotis.

Mes tikrai neimsime pasu iš tų rankų, kurios tarybiniais metais pasuose darė atžymas, kad esame tremtiniai ar politiniai, taigi — nusikaltėliai. Ir, žinoma, negalėsime „gyventi su anais, tarybiniais...“.

Kuo atkakliau ponia I. Zalienė laikysis šio posto, tuo daugiau mums kils neaišku-

my...

Nors ir išvadinti „purvinais“, „šunimis“, mes siūlome taikiai išspręsti šį klausimą, neturime nieko prieš I. Zalienę kaip žmogų, o tik buvusios ir esamos jos pareigybės nesuderinamumą.

O sovietmečio auklėtiems žurnalistams bei korespondentams, besigriebiantiems istorinių palyginimų su Hitlerio ir Stalino laikais, norėtume priminti, kad tada dar nebuvę, šiandien drįstate moralizuoti žmones, patyrusius savo kailiu visą stalininių represijų siaubą, partokratų ir kagėbistų žiaurumą, klastą, melą, apgaule ir dviveidystę. Argi jums suprasti, kaip mums dvokia ir kokius prisiminimus kelia, tegu ir vėlesniais laikais, bet toje pačioje represinėje sistemoje išmuilintos rankos... Argi jums kalbėti apie mūsų moralę, jei mažiausio straipsnelio neparašote be užgaulių, šmeižikiškų žodžių, jei tarnaujate prokomunistinei spaudai.

Su pagarba, bet ne kiek jūsų neperauklėti politiniai kaliniai ir tremtiniai.

B. TALAIKIS

Politinių kalinių sąjungos

Anykščių skyriaus pirmininkas,

A. TRUMPA

Tremtinių sąjungos

Anykščių skyriaus pirmininkas

VALSTYBĖS KONTROLĖ INFORMUOJA

„Privatizacija“

„Privatizacija“ kolūkiuose įvairiomis formomis prasidėjo gerokai prieš tai, kai privatizacija buvo įteisinta įstatymais. Teisėbės pasakius, kai kas iš kolūkių „grietinėles“ „privatizavo“ kolūkių turta visą laiką. Kas šieno vežimą parsiveždamas, kas bulvių, kas valdišką automobilį naudodamas, kaip nuosavy vazinėdamas ir į medžioklę, ir į vestuves. Visokių „privatizacijų“ formų prigrąžavota. Bet apie kai kurias verta pakalbėti. Štai Kupiškio apygardos valstybės kontrolieriai 1991 m. liepos 5 dieną baigė patikrinimą „Už taiką“ kolūkyje. Tikrinimo medžiaga yra Anykščių prokuratūroje, ir reikiamais pasiekia mus žinios, kad tai „Caikos“ pardavimas, tai A. Stukui parduotas dūjų įrenginys, tai dar kas nors, pripažintas neteisėtu. Bet vargu ar atkreips dėmesį prokuratūros darbuotojai į menką faktą, kuris vėliau tapo baudžiamos bylos įžanga. Patikrinimo akte rašoma: „Mičionių, Untupių kiauulių fermose kiaušius laikomos kartu įvairių amžiaus grupių, yra sumaišytos, ne laikui atjunkimo paršeliai. Natūroje rasta 26 paršelių perteklius, grupėje 0-2 tikrinimo dieną rasta neužpajamoti 67 paršeliai. Taip pat trūksta vieno paršelio vyresnių kiauulių grupėje“. „Gera, kad perteklius!“ — pasakysit. Deja. Liepos mėnesį šiemis paršeliais buvo 2-4 mėnesiai, kitiems kelios dienos, o 1992 metų vasario mėnesį — vieni jau buvo

metiniai paršai, kiti — 7-8 mėnesių. Matyt, šie paršai ir sugundė „Už taiką“ kolūkių kai kuriuos atsakingus asmenis. Valstybės kontrolierių ir policijos dėka atlikus tyrimą, vienam privatizuotojui iškelta baudžiamoji byla pagal Baudžiamojo kodekso 94 straipsnį „Valstybinio ar visuomeninio turto grobimas pasisavinimo, išeikvojimo būdu arba piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi“. Pavardę paskelbsim vėliau.

O gal šios bylos galėjo ir nebūti, jei laikinosios administracijos vadovai ir rajono valdyba būtų ryžtingesnė. Tai viena privatizacijos forma. O kita — tai technikos nurašymas. Tame pačiame kolūkyje tikrinimo metu rasta 75 vnt. nurašytos įvairios technikos. Nemažai technikos buvo nesusidėvėjusi, o kai kurie traktoriai dar puikiai gali tarnauti. Visos neteisėtai nurašytos technikos likutinė vertė 28709 rb. (se-nomis kainomis). O 1992 m. kovo mėnesį patikrinus Svėdasy kolūki, rasta nurašytų pagrindinių priemonių 24 vienetai, kurių likutinė vertė 175808 rb. Likutinė vertė yra, technikos, „deja“, nebėra. Privatizavo...

Neseniai visoje Lietuvoje buvo patikrintas žemės ūkio įmonių turtas. Kiek buvo jo parduota pažeidžiant Lietuvos Respublikos AT ir Vyriausybės nutarimus ir kokias baudas gavo pažeidusieji įstatymus — paskelbsime kitą kartą.

IŠ NESKELBTŲ RANKRAŠČIŲ

(Tęsinys. Pradžia Nr. 3)

— Sitokia mergalė. Statyk dar pusviedrę — ir važiuojame pirmėms.

Pastatė jiems Bernabinską dar pusviedrę, o po pusviedrės nublizgino savo šerno odos lėvo batus, susiukavo, pasimūdravo ir nuėjo su pirmė pas Povilanytę pirmėms.

Gvėno Povilaniai su savo jauna dukrele šalia kelio, prie Anykštos upelio, Kalitai, mažutė, apgruvisioje, aptriusioje lūnelėje, bet ir tai ne savoje, o dvarekoje. Tėvas uždariau Lagedžių dvare, motina plovė mieščiųnių turtulių grindis. Ejo dvaran dienas ir jaunutė Tekliutė.

Išėjus pirmė su jaunikiu pasisveikino ir pasiaiškino:

— Eiom, eiom, paklydom, sušalom, pamatėm žiburį ir įėjom sušilti. Ar priimsim mus pakeleivings?

— Sveiki, geri žmonės, sveiki. O kurgi jau taip tamstos ėjot? — paklausė motina.

— Gražiosios palyvos pirkul — atšovė pirmės melagis.

— Kai mes, tai gal tokios ir neturėsime.

— Nelgy skonis, matul, — mum gal ir patiks.

— Prašom gi sėstis.

— Ačiū. Jei mums nesiordijot, tai ir atsisėma... Turime kuo ir pasišildyti... ir miršlės melagis, ištraukė iš kišenės pusbutelį, pastatė ant stalo ir atkreipė į jaunąją Tekliutę:

— O tu, gražuole, mums, svečiams nebuvėliams, atnešk sūrio supuvėlio...

— Dabar aš jau nebežinau, kaip tamstas ir priimt: ar kaip pakeleivings, ar kaip svečius nebuvėlius. — paklausė užkaltusi Tekliutė ir pasikėlė nuo ratelio.

— Pareis nuo to, kaip mus, gražuole, priimsi.

— O iš kurgi tamstos esat?

— Vėl klausė motina.

— Aš nuo špitolninkų, jis nuo Vabalninkų, o susitikome ant Anykštos tilto... Ak, regis, pažįstami esam, matut?

— Tamstą lac kiek ir pažnavoju.

— Tuojau susipažinsim, matut, ir visi...

Ir prasidėjo derybos. Ilgai kalbėjos, ilgai derėjos, per

Per pirmus septynerius metus Teklė Povilanytė-Baronienė ir padovanojo savo vyrui 5 berniukus ir vieną mergytę. Vienas berniukas Jurgiu-kas greit miręs.

Gimus šeštajam kūdikiui, tėvai susirūpino savo vaikų ateitimi. Pasiskyrė su klebonu ir persikėlė per Sventąją upę į Užupiečių kaimą, kuriame nusipirko jie sau žė-

rėję, kur žmonės meškas gaudė ir smaugė ir kur meškos žmones gaudžiusios ir smaugusios. Pasakojo apie baudžiavą, vergiją, ponų savalę ir žmonių vargus (...)

Antaniukas, atsisėdęs ant ežios greta kerdžiaus, klaiūsosi ir žiūri į toli toli už upės Sventosios stūksantį pilialkni.

— O iš kur Varutės pilialkni atsirado? — pagalvojęs klausia Antaniukas.

— Varutės-Vorutos pilialkni — tai buvusi kunigaikščio Mindaugo sostinė. Ir ja ne kartą puolę vokiečiai krūviuotai ir Rygos kalavijuotai, bet ji vis ne tik pati atsilaikydavo, bet iš jos lietuviai dar ir pačius vokiečius apkalavo.

— O tu žinai, sūnel, kodėl apie Anykščius tiek daug Liepdegėnų kaimų?

— Nežinau.

— Tie kaimai, ilgiausiai nepasidavę svetimai tikybai, nepriėmę svetimų papročių, o už tai besitraukiančių nuo Vorutos vokiečių, jų mistrių paliepus, buvo sudeginti... Iš to tie kaimai ir Liepdegėnų pavadinimą gavo.

— Nuostabu, dėdūk, kad visi Liepdegėnų kaimai tarp mišku, raistu ir pelkės, — stebisi Antaniukas ir žiūri į toli vakaruose tūnančius miškų masvius.

— O tu žinai, sūnel, iš kur atsirado Puntuko akmuo?

— Ne, nežinau, dėdūk.

— Egį velnias nešes akmenį, didelį, didelį, tokį kaip jūsu gryčia, ir norėjęs su daužyti Anykščius bažnyčia, bet ties Puntuku ašalvna šventa išvydęs ir gaidys pragydes, nelabasis persigandęs ir akmenį iš nagi paleidęs. Toks buves trenksmas, kad, sako žmonės, net žemė sudrebėjusi, senos griuvosios nušys. O ant Kepurkalnio ir Storių kalno, kur nuo amžių šventuose gojuose ažuolai šventi kerėję, net visi aukurai sutrupėję...

(BUS DAUGIAU)

PAŽINTIS

Nelaimingi nepažinę Kūrėjo

Kas išlaikė mūsų tautai užduotą didžiulį sovietmečio išbandymą, kas nepalūžo toje pragaro mašinoje? Šių dienų situacija liudija, ir tą visa širdimi ir protu suvokių bendraudama su vyresniaisiais — stipriausi buvo tikintys, pagal tėvų papročius gyvenę žmonės. Patys stipriausi nebijojo sakyti tiesos, save aukėjo dėl tautos, visam pasauliui liudijo per „Kroniką“ apie šėtono darbus. Tautiečiai užsienyje sovietmečio sąžinės kalinius vadino didvyriais, kaip ir senųjų laikų kovotojus už tautos laisvę. Tik mano kartos žmonės dar negali atsikvošėti nuo sovietmečio laikraščių propagandos apie sąžinės kalinius. O AT deputatą, mounsinjorą A. Svarinską bendraamžis žurnalistas vadina „nepataisomuoju“. Ar tik cinizmu galima pavadinti šią asociaciją su kokio nuotykinio kūrinių „nesuganamuju“ ar panašiu herojumi?

Kaip toje šėtono paunksmėje gyveno tikintieji? Kalbamės su anykštiečiu BRONĖ SEREPIKIU. Ji su meile pasakoja apie savo vaikus — kiek pastangų dėta juos auklėti. Kad visi tėvai taip atsakingai auklėtų savo vaikus!.. Bronė Serepienė aplanko Anykščių ateitininkų kuopos moksleivius. Savo taktu, išmintimi, ramia laikysena ji imponuoja šiam jaunimui. Ir ji čia mato viltigų ženklių. Kas gi ta ateitininkiška dvasia, pagal kurią stengiasi gyventi ateitininkų organizacijos jaunimas?

— Tarpukario Nepriklausomoje Lietuvoje gimnazijose ir aukštosiose mokyklose veikė Ateitininkų organizacija. Ateitininko misija — buvo įgyvendinti obafs „Visa atnaujinti Kristuje!“.

Į šią organizaciją aš įstojau vokiečių okupacijos metais. Mes buvome auklėjami siekti, pradėdami nuo savęs, atsinaujinimo Kristaus Evangelijos dvasioje. Todėl kasdien, skaitydavome vieną skirsnėlį Evangelijos iš Naujojo testamento. Daug skaitydavome religinės ir pasaulietinės literatūros.

Kiekvienam susirinkimui kas nors parašydavome referatą iš perskaitytų knygų. Šie referatai tarnaudavo dvasinei saviauklai. Ateitininkas

privėlėjo siekti inteligencijos, domėtis muzika, menu.

— Jūs minėjote reikšmingą vadovų vaidmenį Jūsų veikloje. Kokius juos prisimenate?

— Mūsų vadovai buvo mokytojai arba kapelionai. Visi jie buvo taurios asmenybės. Jų kiekvienas žingsnis vedė mus į tą didį tikslą — visa atnaujinti Kristuje.

Paskaitos būdavo įdomios. Jauki dvasinė atmosfera teikdavo daug džiaugsmo.

Šios organizacijos, jos vadovų įtakoje susiformavo mano dvasinis pasaulis. Tai padėjo man įveikti visus gyvenimo sunkumus, tiki viltį ir paguodą ir didžiausiam skausme. Tuo tarpu mačiau, kaip beviltiškai yra nelaimingi skausmo vafandoje tie

žmonės, kurie nepažįsta Kūrėjo ir neturi ryšio su Juo.

— Ką patartumėt mokytojams, kitiems inteligentams, mylintiems jaunimą ir norintiems jiems padėti?

— Jaunimo dvasinis skurdas turi deginti mūsų visų sąžinę. Čia jau yra ir mūsų, vyresniųjų, kaltės. Ir tėvų, ir pedagogų. Sakysite ir pedagogus jau auklėjo sovietinės mokyklos ir institutai. Tačiau juk mokytojai yra kūrybingoji inteligentija. Jau nuo Sąjūdžio susikūrimo visi kečiai atviri ieškoti tiesos, semtis gėrio. Galima skaityti viso pasaulio vertingiausią literatūrą, mūsų tautos istoriją. Nejaugi išsilavinęs žmogus nebemoka mąstyti ir pakilti dvasioje, kad galėtų kitus kelti? Reikėtų, kad tie inte-

ligentai, kurie susipažinę su ateitininkų ideologija, imtųsi vadovauti, negailėdami nei laiko, nei jėgų, kad jų darbai nesiskirtų nuo žodžių.

Tačiau vien darbo su ateitininkais per maža. Reikia gelbėti visą jaunimą. Jaunimas — tai tie medeliai, kuriuos dar galima lenkti. Jei mes jiems duosime pakankamai dvasinio peno, jie tikrai dar atsitės. Tarp jaunimo yra dorose šeimose augusių žiburėlių, kurie pasiryžę pakilti ir kitus kelti virš pilkos kasdienybės. Tokių matau ir Anykščių kuopoje. Tik reikia juos puoselėti, jiems padėti.

— Sakote, jog kaip motina Jūs buvote rami dėl savo vaikų. Kaip juos auklėjote?

— Savo vaikus nuo mažens auklėjau katalikiškai. Sios dvasios įtakojie jie skyrė, kas bloga ir kas gera ir stengėsi siekti gėrio. Jie viešai lankė bažnyčią ir dalyvaudavo bažnytinėse apeigose. Nestojo į jokias ateistines organizacijas, nors ir buvo vertinami. Mokiau visad būti ištikimais savo vidiniam pasauliui, nes kompromisai laužo žmogų. Jie vėliau patys juto pareigą vadovautis ta dvasia.

Tai padėjo man apsaugoti vaikus nuo tuo metu vyra-

vusios vaikų ir jaunimo dvasinės degradacijos. Man nebuvo baisu vaikus išleisti iš namų — aš buvau rami. Ir neapsirikau — jie sukūrė gražias lietuviškas šeimas.

— Zinau, kaip nuoširdžiai mylite jaunus žmones, suprantate auklėjimo reikšmę. Ko palinkėtumėte Anykščių ateitininkams ir jaunimui?

— Jau tretį metą, kai nukrito skaudūs vergijos pančiai ir laisvės aušra nušvito. Tėvynė laisva, bet skurdo joje labai gausu. Ir ne materialinio. Be abejo, nuo vakarietiško komforto mes dar labai toli. Bet ar tai svarbiausia? Ir kaip galima per tokį trumpą laiką pasiekti gerovės, kai nemažai tautiečių nebesugeba nevogti?

Labai džiugu, kad šiandien ateitininkų organizacija yra legali, nors ir negausi. Tačiau yra vilties, kad tos kibirkštėlės įsiliepsnos ir švies mūsų Tėvynei.

Man jaunystėje didelę įtaką ir įspūdį padarė Stasio Šalkauskio „Ateitininkų ideologija“. Palinkėčiau atidžiai perskaityti.

— Dėkui už nuoširdų pokalbį. Linkiu gerų pagalbininkų darbe su jaunaisiais Anykščių ateitininkais.

Kalbėjosi
Alma AMBRASKAITĖ

Sukakčių kalendorius

Birželį sukanka

— 85 metai, kai birželio 15 d. Gerliškųjų kaime gimė ANTANAS JUSYS (JASEVICIUS) Ekonomistas. 1934 m. Vienos universitete apsigynė daktaro disertaciją. 1936—40 m. vyr. referentas prekybos reikalams Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje, 1942—44 m. prekybos skyriaus vedėjas Lietuvos ūkio rūmuose. Pasitraukęs į Vakarus, dirbo įvairiose valdybose.

— 105 metai, kai birželio 18 d. Lagedžioje gimė ADOMAS LASKAUSKAS. Gydytojas. 1914 m. baigęs Tartu universiteto medicinos fakultetą, dalyvavo I-jame pasauliniame kare, buvo patekęs į vokiečių nelaisvę. Grįžęs į Lietuvą, kurį laiką tarnavo Lietuvos kariuomenės karo gydytoju, vėliau įsikūrė Anykščiuose, pasižymėjo kaip savivaldybininkas ir visuomenės veikėjas. 1940 m. užėjus bolševikams, buvo areštuotas ir kalintas iki karo su vokiečiais pradžios. Pasitraukęs į Vakarus, apsigyveno Baltimorėje.

KGB VORATINKLYJE

Gal patys atsistatydins?

LR AT komisijos KGB veiklai Lietuvoje ištirti Anykščių darbo grupė informuoja, kad kol kas KGB bendradarbių sąrašai nebus skelbiami (nors to prašo žmonės). Kai kas skleidžia gandus, kad KGB archyvai yra sunaikinti ir niekas nieko nesužinos. Deja... yra labai

daug medžiagos apie daugelį anykštėnų. Ji analizuojama, atrenkama. Laukiama, kol KGB darbuotojai, ypač užimantys rajone svarbius postus, arba patys padarys pareiškimus Anykščių darbo grupėje, arba atsistatydins iš užimamų pareigų.

Taip pat galime patikslinti jau skelbtą informaciją „Žiburyje“ Nr. 3. Patikrinus skelbtą medžiagą KGB archyvuose, paaiškėjo, kad agentė „Laimutė“ ne viską pasakė.

Povilas LAURENCIKAS
Anykščių konsultacinės darbo grupės narys

PAGRINDINIS sovietų valdžios sargas KGB savo piliečius stengėsi išlaikyti visiškoje komunistų kontrolėje. Tai mes visi jutome tiesiogiai arba netiesiogiai. KGB-istai tam negailėjo nei laiko, nei pinigų, o ypač popieriaus.

Anykščių valsčiaus KGB skyriaus pirmatai pokario metais NKGB, vėliau MGB jau 1944–1945 m. m. pradėjo įrašinėti į saugumo įskaitą SSSR piliečius (taip jie rašė kortelėse).

Pagal saugumo vadovybės paruoštas instrukcijas piliečius skirstydavo į grupes ir jiems užveddavo atskiras bylas. Šioms byloms, kartu ir piliečiams, buvo sudaromos kortelės. Kortelėse buvo nurodoma į įskaitą įrašyto žmogaus pavardė, vardas, tėvavardis, gimimo metai ir vieta, gyvenamoji vieta, profesija, darbovietė, partiškumas, tautybė, pilietybė, įskaitos grupė, bylos Nr., registracijos data, MGB skyrius ir pareigūnas, į įskaitą įrašymo priežastys.

Išlikusioje KGB Anykščių skyriaus kortelėje gausiausia grupė žmonių sudarė piliečiai, kurių įrašymo į įskaitą priežastys buvo dalyvavimas „nacionalistų“ pogrindyje. Daugiausia tai buvo partizanai, jų rėmėjai, ryšininkai arba bent jiems pritarintys. Pvz.: 1951. 05. 30, Anykščių MGB darbuotojas Lazukin užvedė bylą Nr. 2952 Kazini Giliauskui iš Untupių km., įrašymo į įskaitą priežastys: palaikė ryšį su partizanais, ap rūpindavo juos maisto produktais. Užvedus bylą ir įtraukus žmogų į saugumo įskaitą, jis pradėdamas aktyviai kontroliuoti ir sekti. Kaip saugumo sekimo objektui jam net duodamas slapyvardis „Vanagas“. Į šią kategoriją žmonių buvo įrašomi taip pat partizanai ir jų ryšininkai. Tik jų įrašymo į įskaitą priežastys skambėdavo trumpiau — „banditas“. Kortelėse, tikslinant duomenis apie įrašomąjį, būdavo nurodoma, kad tai ne eilinis banditas, bet „banditiško laikraščio redaktorius“ ar pan.

Aišku, paskaičius tokius patikslinimus, daugumas supranta, kad sovietų saugumas nepripažino logikos. Bet mes negalėjome norėti iš jų, kad savo mirtingus priešus jie pradėtų vadinti partizanais ar partizanų ryšininkais.

Kita didelė grupė žmonių buvo įrašoma į saugumo įskaitą už antitarybinę agitaciją. Pvz. kolūkielis Jonas Gutauskas iš Aniūnų kaimo buvo įrašytas į saugumo įskaitą 1950. 06. 13. to pačio Lazukino. Kallinimas skamba formaliai: J. Gutauskas tarp savo pažįstamų veda antitarybinę agitaciją, išreiškia savo nepasitenkinimą esama Sovietų Sąjungoje santvarka. Pagai šį kallinimą į saugumo įskaitą buvo įrašoma ir nemažai mo-

kytojų. Pvz., Debeikių vidurinės mokyklos mokytoja Eugenija Valiukonytė buvo įrašyta į saugumo įskaitą 1969. 06 mėn., kad visuotiniame mokyklos mokinių susirinkime pakvietė juos klausytis per radiją laidų iš užsienio, aiškindama, kad tarybinis radijas informuoja neteisingai. Taip pat kvietė mokinius įvesti mokykloje anarchiją, nenešioti uniformų, plikai nusiskusti galvas ir t. t.

Lietuvoje buvo kategorija žmonių, kuriuos saugumas visus įrašydavo į atskirą įskaitos grupę, nežiūrint jų santykių su tarybų valdžia. Tai katalikų dvasininkija. Pvz. kunigas Alfonsas Gražys, kilęs iš Anykščių, buvo įrašytas į saugumo įskaitą 1951. 03. 19. Jam už-

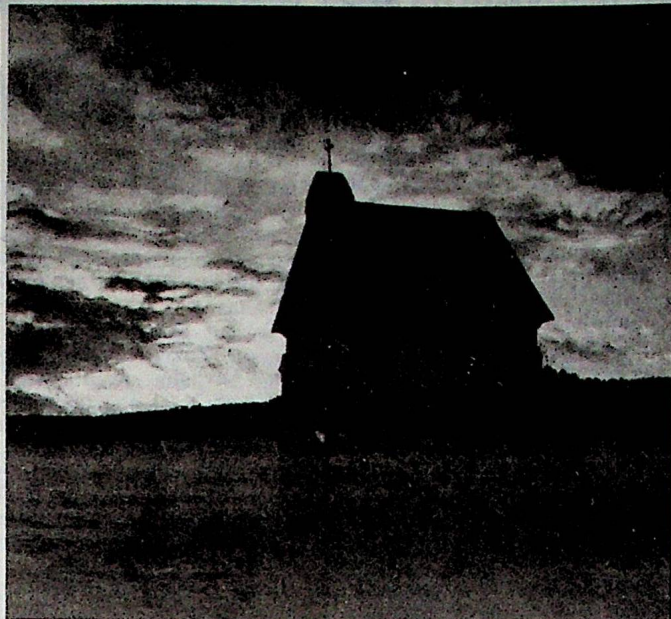
Saugumo įskaitoje

vesta byla-formuliaras Nr. 24836. Kallinimai: antitarybiškai nusiteikęs, 1949 m. Raguvo miestelyje buvo susitikęs su partizanais, klausėsi jų išpažinčių. Visi mūsų kunigai į saugumo įskaitą buvo įtraukiami, kaip antitarybiškai nusiteikę arba sakantys antitarybinio turinio pamokslus.

Pavojinga tarybų valdžiai kategorija buvo užsienio žvalgybos agentai. O tokių Anykščių KGB skyrius buvo suregistruavęs daugiau kaip 10 asmenų. Tarp jų daugiausia buvo amerikiečių ir Vakarų Vokietijos agentų, mažiau Anglijos ir Prancūzijos. Pvz. saugumietis K. Tichomirovas 1958. 02. 15. buvo įtrauktas į saugumo įskaitą Aknystų psichoneurologinio internato sanitarę Aną Valijanovą. Si moteris, pagal tautybę čekė, buvo iškalejusi lageriuose nuo 1945 m. iki 1956 m. už šnipinėjimą vokiečių naudai. O grįžusi susirašinėjo su piliečiais iš VFR. Todėl saugumietiška logika remiantis, buvo įtraukta į įskaitą, kaip užsienio žvalgybos agentė. Tik įdomu, kokį žvalgybinį darbą ji galėjo atlikti dirbdama psichoneurologiniame internate?

Arba, pvz.: pasirodo, vienas amerikiečių žvalgybos agentas dirbo Anykščių pašto skyriuje. Taip įvardinta Julija Alechnovič. Ją įrašė į šią grupę už tai, kad metus buvo amerikiečių okupacijoje zonoje Vokietijoje. 1945 m. rugsėjį grįžo į tėvynę. Lyg tai turėjo susitikimą tuo metu su amerikiečių žvalgyba.

Gintaras VAICIŪNAS

Vakarinės žaros.

Ksavero BAGDONO nuotr.

Isiklausykime

Dažnas pokalbis prasideda klausimu:

— Kas bus? Kaip gyvensime?

Atsakymai būna labai įvairūs. Kiekvienas, sava patirtim, savą supratimą ir norais pasiremdamas, aiškina. Nemaža dar ir tokių, kurie tik kartoja svetimas mintis.

— Geras pirmininkas buvo, nieko jis nesakydavo, nesikabindavo, jei ką ir parsinešdavai...

— Kaipgi nebus geras, jeigu žmonės tik kuokštą ar sauja nešėsi, o jis visai giminėi namus pastatė: žmonos ir vaikų vardu, brolių ir seserų vardu, o mašinas kelias turi, ar nematei?

⊙

— Kaip, Juozapai, gyveni? — Pinigų neturiu kur dėti... Karves tris melžiamas laikom, jaučius keturis pardavėm, dar pensijos abiejų — kas mėnesį po devynių tūkstančių surenkam, tai kurgi dėti?

⊙

— Tai brangumas, net baisu pagalvoti, kaip reikės gyventi?

— Kiekvienam tryniui gimtadienių nebekelsim ir gyvenim... O tai būdavo: kas savaitę visi giminėi balius. Stalai lūždavo ir dovanos... Apsiraminsim, liausimės šitaip išlaidauti ir gyvensim kaip normalūs žmonės, — paaiškina jauna moteris savo draugei.

⊙

— Labai neaiški ateitis...

— Išgyvensim suirutę, išgyvensim. Kaipgi Sibire ant sniego ir ledo išgyveno, o mūsų nuo žemės tai nepakėlė. Žiūrėk ir miestelėnai sklypelius daržams ima, o kas dirba — neprapuola. Žinoma, nebus lengva, labiausiai jauniems, betgi ir mes su Ona nuo lagaminėlio pradėjome pirmas pirkinykus buvo lova... Tik kantrybės ir sutarimo reikia, ir bus gerai.

⊙

— Nusibodo visokie popieriai, talonai, — piktnasi eilėje moterytė.

— Ar tai bus geriau, kai nieko lentynose nebebus? Ar sunku pasinėšioti popierius? Sakyk, kad tik maisto

nepristigtume. Tada tai būtų bėda, — atsiliepia kita.

⊙

— Kam reikia — imkite, — ištiesia talonus sviestui vyriškis.

— Ar parduodi?

— Ne, kad norit, tai imkit, — pakartoja.

Jau ne kartą matau šitaip pasidalijant. Jautresni, geresni vienas kitam žmonės. Atrodytų — menkniekis, — bet gera pamatyti šitokį žmogų, ir tiek!

⊙

— Anądien vienoj apylinkėj susirinkimas buvo. Neatpažįstamai pasikeitę žmonės. Jau rimsta aistros, dažniau tariasi, klausosi vienas kito. Jau pyktį susirūpinimas pakeitė.

— Kaip pavasarį po ledo nešio...

⊙

— Kas svarbiausia dabar Lietuvoj, kaip manai? Aš galvoju, kad tik visus laukus apstėti, kad nedirvonuotų.

— Ne, Kaziuk, svarbiausia, kad sovietinė armija išvestų, tai ir niekadėjai apsiraminę, tai netvarką darę. Darbus tai lietuviai visada pasidarė ir dabar pasidarys.

⊙

— Tų politikierių jau nusibodo klausytis, riejasį visi — nebesuprast.

— Ar matei, kaip gražiai per televiziją prasti žmonės kalbėjo? Net miela klausytis, be gudrybių, be įmantrybių, aiškiai pasako:

— Reikia prezidento, nes betvarkė nusibodo.

— Būtinai rinksim, kaipgi kitaip.

— Į referendumus ateisiu tiek kartų, kiek reikės, tegu negalvoja „gudragalviai“, kad nesuprantam, ką jie čia pina!

Pokalbius girdėjo
Aldona DAUGILYTĖ

Gerbiami anykštėnai,

Nuoširdžiausiai dėkojame visiems, parėmusiems „Žiburio“ leidybą lėšomis, dėkojame skaitytojams-pirkėjams bei korespondentams.

„ŽIBURIO“
REDKOLEGIJA

Visi, kurie kada nors ar dabar jaučiate nuoskaudą dėl blogo Anykščių prokuratūros ir teismo pareigūnų darbo, prašome kreiptis į Sąjūdžio teisėsaugos komisiją.

SAJŪDŽIO TARYBA

Pranešame, kad „Žiburį“, „Kregždutę“ ir kitus katalikiškus leidinius bus galima įsigyti Sąjūdžio būstinės spaudos langelyje.

„Kregždutė“

Šitas neseniai pasirodęs katalikiškos bei taulinės krypties leidinėlis vaikams jau spėjo pasklisti po Lietuvą. Ligi šiol jis pasiekdavo skaitytojus kaip nemokamas savaitraščio „XXI amžius“ priedas, buvo platinamas bažnyčiose, mokyklose. Antrajam šių metų pusmečiui „Kregždutė“ jau prenumeruojama ir jau dažniau — kas savaitę lankys savo skaitytojus, rūpinsis, kad mažųjų širdyse visada būtų gyva Dievo, Tėvynės, žmogaus meilė, kad kilnūs jausmai skaidrintų jų sielas.

Prenumeratos kaina pusmečiui — tik 24 rubliai. Už pristatymą į namus paštui teks mokėti 7,8 rb. Tėvai ar seneliai, užprenumeravę savo vaikams, anūkams prieškario leidinių vaikams nuostatas ir tradicijas tęsiančią „Kregždutę“, pradžugins mažuosius skaitytojus, suras vien tik gero juos mokančių pašnekovą.

Lietuvos Sąjūdžio Anykščių Tarybos ir Anykščių Pažangos sąjungų koordinacinės tarybos leidinys. „Baltų amžių“ priedas.

Pradėtas leisti nuo 1988 m. spalio mėnesio.

Žibury

Redakcijos adresas: Anykščiai, Vilniaus 13. tel. 5-11-54

REDKOLEGIJA:

Alma AMBRASKAITĖ, Tomas BARANAUSKAS, Aldona DAUGILYTĖ, Akvilė GILIAUSKIENĖ, Saulius NEFAS, Vygasdas RACKAITIS, Ona SAKINIENĖ, Milda TELKSNYTĖ, Valerija ZEMAITYTĖ.